

OSTATNIE WIADOMOŚCI

KRAKOWSKIE

10

GROSZY

Rok III.

Kraków wtorek 24 października 1933

10

GROSZY

№ 298

Przed uznaniem Sowietów przez Amerykę

Doniosły akt polityczny, który dla Niemców jest solą w oku

Wypadki polityczne na terenie międzynarodowym stoją pod znakiem wielkich sensacji. Jeszcze wszyscy są pod wrażeniem wystąpienia Niemiec z Ligi Narodów i opuszczenia przez nie Konferencji Rozbrojeniowej, a już nowe wypadki o większym znaczeniu przykuwają zainteresowanie publiczne.

Napozór jest to wiadomość drobna, na pierwszy rzut oka wydaje się, że nawet nie specjalnie ważna, ale w rzeczywistości oznacza to coś bardzo poważnego. Wiadomość ta, którą podaliśmy przed dwoma dniami brzmiała: prezydent Roosevelt wysłał list do prezesa C.K.W. Z.S.R.R. Kalina, a więc do głowy państwa sowieckiego z propozycją rozpoczęcia bezpośrednich rozmów w celu nawiązania stosunków między oboma państwami. Sowiety propozycję przyjęli i w najbliższym czasie uda się do Waszyngtonu komisarzy dla spraw zagranicznych Litwinów.

Amerika jest ostatnim wielkim mocarstwem, które nie uznawało Rosji Sowieckiej. Państwa te nie utrzymywały z sobą żadnych stosunków. Było to niejako ucieleśnieniem faktu, że kapitalizm, który znalazł swój najwyższy szczyt w Stanach Zjednoczonych, nie chce nic wiedzieć o istnieniu państwa o ustroju jemu wrogim, o ustroju komunistycznym.

O ile taka pozycja była zrozumiała w pierwszych latach istnienia państwa sowieckiego, kiedy liczone się z jego rycydy naturalnym upadkiem, względy polityczne przemawiały o wielkiej akcji mocarstw przeciwko państwu komunistycznemu, o tym stanowisko to straciło półniętą rację. Wszystkie państwa nawiązały normalne stosunki z Sowietami i reprezentanci tego państwa zasiadają na różnych konferencjach międzynarodowych. Ba, szereg państw o ustroju wręcz faszystowskim zawarła z Sowietami traktaty przyjaźni.

Jednakże siery kierownice Stanów Zjednoczonych, jak również opinia publiczna zwracały się ostro przeciwko Sowietom. Odgrywały tutaj dużą rolę momenty natury uczuciowej, nie mówiąc o szeregu czynników gospodarczych.

Ostatnie lata przyniosły duży zwrot w polityce zagranicznej Sowietów. Państwo to dało wyraźne dowody, że pragnie pokojowego współżycia z innymi państwami, w pierwszym rzędzie ze swoim sąsiadem. Bolszewicy stali się partnerami w akcji utrzymania pokoju na świecie. Praktyczne rezultaty tej polityki są: pakt o nieagresji, pakt przyjaźni, pakt o ścisłym określeniu państwa, która szereg państw, a między nimi i Polska, podpisały ze Sowietami. Związek Sowiecki coraz bardziej zdobywał sobie pozycję na terenie międzynarodowym, stawał się partnerem bardzo poważnym.

Podczas gdy w ciągu ostatnich roku horyzont polityczny na Zachodzie Europy zachmurzył się, na Wschodzie, praca nad stabilizacją pokoju posuwała się, przy współdziałaniu Sowietów, szybko naprzód.

W tych warunkach nastawienie w Ameryce musiało ulec zmianie. Uległo ono jeszcze pod wpływem upadku okresu pomyślnego rozwoju gospodarczego. Brak rynku sowieckiego w tych roz-

miarach, w jakich mógłby być do dyspozycji Ameryki, gdyby państwa te utrzymywały normalne stosunki, zmuszał rząd Stanów Zjednoczonych do podania rewizji dotychczasowe stanowisko. Do tego wreszcie dołączyły się sprawy interesu politycznego interesujące Amerykę i Sowiety, zagadnienia Dalekiego Wschodu.

Wskazywaliśmy na ten miesiąc przed kilkoma dniami, że polityka zaborcza wobec Chin, mocno niepokoi Amerykę. Powiedzieliśmy, że struny między Sowietami a Japonią są bardzo napięte i że tylko dzięki niesłychanie ustępliwej taktyce Sowietów nie wybuchła tam jeszcze pożoga wojenna. Nadmieniliśmy przytem, że nawiązanie stosunków między

Stanami Zjednoczonymi a Sowietami będzie oznaczało wzmocnienie stanowiska tych ostatnich a zarazem będzie odwróceniem niebezpieczeństwa wojennego. To jest jeszcze jeden z powodów dla których Ameryka pragnie uznać oficjalnie Sowiety i w ten sposób przysłużyć się dziełu pokoju.

Ton listów obu prezydentów jest bardzo serdeczny i obie strony pragną by jak najprędzej nastąpiło oficjalne nawiązanie stosunków. Oba państwa są w tem równie zainteresowane i dlatego można mieć nadzieję, że stanie się to w najbliższej przyszłości. Wszystkie państwa powitały ten wypadek z dużym zadowoleniem, widząc w tem naturalny i konieczny bieg wypadków, który przy-

czyni się do zapewnienia pokoju, jedynie prasa niemiecka skomle. Trzeba ją rozumieć.

Kiedy ktoś jest odosobniony jak Niemcy, z wszystkimi pokłócony a ostatnio w najgorszych stosunkach ze Sowietami, jest mu bardzo nieprzyjemnie gdy właśnie z tem państwem, największe mocarstwo na kontynencie, nagle nawiązuje stosunki. Jest to tem bolesniejsze, że w kołach gospodarczych utrzymują, że Sowiety dostaną w Ameryce kredyty, a więc jasnym jest, że zamówienia będą szły nie do Berlina tylko do Stanów Zjednoczonych. A niezależnie od wszystkiego Niemcy przecież stawiają na wszelkiego rodzaju ruchawki, a tutaj stało się coś wręcz przeciwnego. To boli.

P. Prezydent Rzplitej dokonał otwarcia nowej zapory

Wczoraj P. Prezydent Rzplitej ze świtą i w towarzystwie premiera Jędrzejewicza, ministrów Zarzyckiego i Butkiewicza, oraz wojewody śląskiego dr. Grażyńskiego wyjechał do Bielska, celem wzięcia udziału w uroczystości poświęcenia nowowbudowanej zapory wodnej w Wapnicy.

Na miejscu oczekiwali przedstawiciele władz, członkowie rady miejskiej Bielska i Blat oraz naczeinicy gminy z całego Śląska Cieszyńskiego. Burmistrz Kubiela powitał Głowe Państwa, prosząc o zezwolenie, w myśl uchwały rady miejskiej, nazwania zapory imieniem Pana Prezydenta.

Zkoferł ks. biskup Adamski dokonał poświęcenia zapory, poczem Pan Prezydent R. P. wraz z otoczeniem zwie dził szczegółowo urządzenie zapory, wyrażając podziw dla tego wspaniałego dzieła.

Ulgi dla towarów sowieckich

W najbliższym czasie ukazać się mają nowe rozporządzenia przyznające ulgi celne dla artykułów, które wwożone są z Z.S.R.R. Ulgi te są równoważnikiem ostatnich zakupów sowieckich w Polsce.

Na podstawie osiągniętego porozumienia z Sowieckim Komisarzatem dla spraw handlu, kontyngenty ulgowe obejmą transporty sowieckich ryb, owoców południowych, skór i futer. Towary te wwożone będą na podstawie stawek drugiej kolumny tarifowej celnej, z jakich korzystają państwa, posiadające z Polską traktaty handlowe.

Pamiętki po Leninie w Polsce

Sowiecki Instytut Naukowy im. Lenina, który opracowuje materiały biograficzne dotyczące zmarłego wodza bolszewizmu, udzielił do Polski swego przedstawiciela dla przeprowadzenia badań w kwestji pobytu Lenina w Krakowie i w innych miejscowościach polskich. Instytut sowiecki zainteresował się m. innymi księgozbiorem Lenina, który przypadkowo stał się własnością jednego ze znanych publicystów polskich.

Cholera!

BOMBAJ. (PAT). W okręgu Eyl-het szerzy się epidemia cholery, która w ciągu ostatnich 15 dni pociągnęła za sobą 300 ofiar.

Niemcy dopiero za 2 lata mogą opuścić Ligę Narodów

BERLIN. (P.A.T.). Sekretarz generalny Ligi Narodów przesłał odpowiedź na notę ministra spraw zagranicznych Rzeszy w Neuratha.

Odpowiedź ta brzmi: „Mam zaszczyt potwierdzić odbiór skierowane-

go do mnie w dn. 19 października s. b. w imieniu rządu niemieckiego listu, z którego wynika, że Niemcy skłaniają zapowiedź wystąpienia z Ligi Narodów, przewidzianą w art. 1 ust. 3 paktu ligi. Artykuł ten brzmi: „Każdy członek Ligi może w 2 lata po uprzedzeniu o swym zamiarze, wystąpić s-

Ligi, pod warunkiem, że wypelni do chwili wystąpienia wszystkie swe zobowiązania międzynarodowe wraz z zobowiązaniami z pakta ligi plynącymi. Nie omieszkać zawiadomić bezwzględnie członków Ligi o liście powyższym oraz o nieniejszej odpowiedzi. Proszę przyjąć i t. d. Avenol”.

Blisko półtora miliona żołnierzy

mogą w każdej chwili Niemcy wysłać na front

PARYŻ. (P.A.T.). General Niessel ogłasza w „Le Figaro” artykuł, poświęcony zbrojeniom niemieckim.

„Do 100 tysięcy żołnierzy Reichswehry — pisze gen. Niessel — i 60-ciu tysięcy rezerwistów należy doliczyć 50 tysięcy Schutzpolizei, 600 tysięcy członków formacji hitlerowskich, oraz 300 tysięcy stahlhelmowców. Prócz te-

go należy uwzględnić 300 tysięcy ludzi, którzy będą przechodzili przez obozy pracy”.

Materiał wojenny jest już bardzo obfity. „Niemieckie lotnictwo cywilne — pisze w dalszym ciągu gen. Niessel — jeśli dać wiarę samym tylko prospektom, posiada dziś co najmniej 450 aparatów, które można łatwo zmienić

na samoloty wojenne, co najmniej 250 aeroplanów można łatwo przemienić w samoloty, przeznaczone do bombardowania”. Wobec tych zbrojeń niemieckich gen. Niessel jest zdania, że Francja ze względu na słabe liczebnie roczniki, które będą obecnie w wieku poborowym, powinna wprowadzić zpowrotem dwuletnią służbę wojskową.

Wizja w podziemiach Reichstagu

BERLIN. (PAT). Wizja lokalna w gmachu Reichstagu trwała wczoraj dwie godziny, poczem oprowadził dziennikarzy komisarz policji kryminalnej Helsing. Mielł oni zobaczyć w skrócie skomplikowaną drogę, jaką przebył van der Lubbe, do konywując podpalenia. Po drodze napotkano tu i ówdzie przez waźnie na drobne ślady uszkodzenia boazerji widnieja w sali restauracyjnej — na korytarzach pozostawione były odcinki dywanów z wypalonymi miejscami, natomiast sala posiedzeń przedstawia obraz zniszczenia.

Po wznowieniu rozprawy, przesłuchiwany był komisarz policji kryminalnej Zirpina, a następnie świadek Hintze, karany kilkakrotnie więzieniem za oszustwa oraz kom. Helsing. Dymitrow zwraca się do świadka, aby pod przysięgą stwierdził, czy

Istotnie van der Lubbe sam poczynił zeznanie, które posłużyło za podstawę do aktu.

Okazuje się przytem, że początkowo porozumiewano się z oskarżonym bez tłumacza, którego ściągnięto do-

plero w marcu. Dymitrow zaznacza dalej, że komisarz Helsing stwierdził w śledztwie, iż Dymitrow nie rozumie po niemiecku, mimo, że widział go dopiero po raz pierwszy na rozprawie w Lipsku.

Gigantyczny proces w którym akt oskarżenia obejmuje 360 stron

Na wokandzie Sądu Okręgowego w Grodnie znajdzie się wkrótce wielki proces o nadużycia po pełnione w administracji skarbowej.

Po trwającym od 2 lat śledztwie, władze prokuratorskie sporządziły akt oskarżenia w sprawie przeciwko b. kierownikowi urzędu podatkowego Leonowi Łubie, dwóm księgowym urzędu

skarbowego Kraczkiewiczowi i Molendzie i 4 kupcom żydowskim z Grodna, pociągniętych do odpowiedzialności karnej za systematyczne oszustwa podatkowe, które trwały od 1922 roku.

Ze względu na to, że poważna część malwersacji popełniona została jeszcze w walucie markowej, suma strat skarbu państwa nie daje się dokładnie określić, w

w każdym razie sięga ona pozycji milionowych.

Akt oskarżenia obejmuje 360 stron i jest niewątpliwie rekordowym pod względem objętości w sądownictwie polskim.

Termin rozprawy sądowej, która potrwa przez kilka tygodni, wyznaczono na dzień 7 listopada r. b. Na rozprawę wezwano 20 ekspertów i kilkuset świadków.

